

KESKKONNAAMET

KORRALDUS

13. september 2019 nr 1-3/19/1890

Aasuvälja liivakarjääri mäeeraldise maavara kaevandamise keskkonnaloa andmine

I. ASJAOLUD

AS Tariston (registrikood 10887843, aadress Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa, Pärnu mnt 158/1, 11317) esitas Keskkonnaametile maavara kaevandamise keskkonnaloa (edaspidi ka *kaevandamisluba*) taotluse Aasuvälja liivakarjääri mäeeraldisele. Esialgne taotlus on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 14.02.2019 nr 12-2/19/144 all. Menetlusse võeti parandatud taotlus, mis on registreeritud 25.02.2019 nr 12-2/19/144-3 all.

Taotletav Aasuvälja liivakarjäär asub Järva maakonnas Türi vallas Aasuvälja külas Aasuvälja liivamaardlas (registrikaardi nr 0967) katastriüksustel Türi metskond 8 (katastritunnus 93701:003:0580) ja Türi metskond 154 (katastritunnus 93701:003:0089). Katastriüksuste omanikuks on Eesti Vabariik, valitsejaks on Keskkonnaministeerium ja volitatud asutuseks on Riigimetsa Majandamise Keskus.

Taotletava Aasuvälja liivakarjääri mäeeraldise pindala on 20,06 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 24,65 ha. Kaevandamisloa taotluse kohaselt on seisuga 29.01.2019 mäeeraldise täiteliiva aktiivne tarbevaru 126 tuh m³, millest kaevandatav on 125 tuh m³ ja ehitusliiva aktiivne tarbevaru on 244 tuh m³, millest kaevandatav on 234 tuh m³ (kaevandamisloale on märgitud ülalmainitud maavara kogused, kuid tulevaseks kaevandatud koguste arvestuse lihtsustamiseks loa andmisele eelnenud kvartali lõpu seisuga 30.06.2019). Täiteliiva plaanitakse kasutada teede mulletes allpool töökihti täitematerjalina ja ehitusliiva teede- ja tsiviilehituses ja ehitussegude valmistamisel. Katendi kogus on taotluse kohaselt 162 tuh m³, millest muld on 60 tuh m³. Kaevandamise keskmine aastamäär on taotluse kohaselt 30 tuh m³. Luba taotletakse 15 aastaks.

Kaevandamisloa taotlust on kontrollinud Keskkonnaamet ja keskkonnaregistri maardlate nimistu andmete volitatud töötaja (Maa-amet) (22.02.2019 kiri nr 9-3/19/3177 ja 26.02.2019 kiri nr 9-3/19/3177).

Esialgne taotlus vajab parandamist kuna selles esinesid järgmised puudused:

1. Seletuskirja peatüki 4. *Mäeeraldise piiride ja sügavuste põhjendus koos kaevandamisele kuuluvate varude määramisega* tabelis Tabel 4.1 on taotletav maavaravaru märgitud seisuga 12.02.2019, kuid maavara kaevandamise loa taotluse vormil on seisuks märgitud 29.01.2019, mis on ka Maa-ameti peadirektori 29.01.2019 käskkirja nr 1-17/19/88 varude kinnitamise kuupäevaks. Taotluses võiks kasutada läbivalt sama kuupäeva.
2. Seletuskirja peatükis 4. *Mäeeraldise piiride ja sügavuste põhjendus koos kaevandamisele kuuluvate varude määramisega* on nõlvaterviku perimeetriks märgitud 2020 m, kuid

mõõtmise järgi peaks see olema 2068,8 m. Lisaks on tabelis *Tabel 4.1* märgitud ehitusliiva kaevandatavaks varuks 234 tuh m³, kuid selle tabeli järel lisatud lause, et kaevandatavaks ehitusliiva koguseks on 324 tuh m³. Kaevandataw varu kogus vajab täpsustamist.

Nõuetele vastav taotlus on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 25.02.2019 nr 12-2/19/144-3 all.

Taotletav mäeeraldis ja selle teenindusmaa kattuvad osaliselt III kategooria kaitsealuse liigi (tiigikonn) elupaigaga (keskkonnaregistri kood KLO9118032). Taotluse seletuskirjas on selgitatud, et Keskkonnaamet on seisukohal, et korrastamisel saab rajada kaitsealusele liigile elupaiga tiikide näol.

Taotletavat mäeeraldist ja selle teenindusmaad läbib põhja-lõuna suunaliselt Saare metsatee nr 9370203. Taotlusele on lisatud Riigimetsa Majandamise Keskuse 04.12.2018 kooskõlastus nr 3-1.1/3685, mille kohaselt tuleb säilitada pääs katastriüksustele 93701:003:0078 ja 93701:003:0085. Minimaalselt piisab teetrassist laiusega 8 m (teekatte laius 4,5 m, tee ääres nõvad), mis peab vastama vähemalt 4. järgu metsatee seisundinõuetele. Tingimus on lisatud kaevandamisloa täiendavate tingimuste hulka.

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 1 lg 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades *MaaPS* erisusi. *MaaPS* § 1 lg 4 järgi kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) 5. peatükki, arvestades *MaaPS* erisusi.

Kaevandamisloa taotlus on 21.03.2019 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 20.03.2019 kirjaga nr 12-2/19/144-5 kaevandamisloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest *KeÜS* § 46 lg 1 p-des 1 ja 2 nimetatud isikuid. Avalikustamise käigus huvitatud isikuid ei lisandunud. Kohalikus või maakondlikus ajalehes teadet ei avaldatud, kuna kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Menetlusosaline Villu Vilbok andis 25.03.2019 Keskkonnaametile telefoni teel teada, et soovib saada teavet vaid taotletavat karjääri läbiva tee kohta. Temale kuuluv mets asub taotletavast karjäärist lõuna suunas ning ta soovib olla kursis, kas ligipääs sinna säilib. Kaevandamisloa taotlusele lisatud Riigimetsa Majandamise Keskuse 04.12.2018 kooskõlastus nr 3-1.1/3685 tagab eeldatavalt juurdepääsu ka nimetatud erametsani.

Vastavalt *MaaPS* § 49 lg 6 saatis Keskkonnaamet kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu arvamuse saamiseks kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse (edaspidi *KOV*) üksusele (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 11.04.2019 nr 12-2/19/144-6 all).

Keskkonnaamet saatis *KOV* üksusele (Türi Vallavalitsus) 11.06.2019 meeldetuletuse eelnõude osas arvamuse andmise tähtaja saabumise kohta. Türi Vallavalitsus vastas 11.06.2019, et saadetud eelnõud kooskõlastatakse tingimusteta. Kirjavahetus on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 11.06.2019 nr 12-2/19/144-7 all.

Kooskõlas *MaaPS* § 1 lg-tega 3 ja 4, *HMS* §-dega 40, 48 ning 49 tegi Keskkonnaamet 11.04.2019 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks kaevandamisloa kohta tehtava otsuse eelnõu ning andis 11.04.2019 kirjaga nr 12-2/19/144-6 menetlusosalistele teada haldusakti eelnõu valmimisest. Huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib kavandatud tegevus puudutada, on õigus alates avalikustamisest kuni menetluse lõpuni esitada Keskkonnaametile loa taotluse või loa eelnõu kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

Vastavalt MaaPS § 49 lg 7 saatis Keskkonnaamet kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu arvamuse saamiseks maavarade komisjonile (edaspidi MK) (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 26.06.2019 nr 12-2/19/144-9 all).

MK otsustas 12.08.2019 protokollilise otsusega nr 19-101 nõustuda AS-le Tariston Aasuvälja liivakarjääri kaevandamisloa andmisega.

Vastavalt HMS § 40 lg 1 saatis loa andja kaevandamisloa taotluse kohta tehtava otsuse lõplikud eelnõud menetlusosalisele tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 11.09.2019 nr 12-2/19/144-10 all).

AS Tariston nõustus kaevandamisloa andmise korralduse ja loa eelnõuga (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 12.09.2019 nr 12-2/19/144-11 all).

II. KAALUTLUSED

2.1. Õiguslik alus

Vastavalt MaaPS § 49 lg 1 esitas taotleja kaevandamisloa saamiseks kaevandamisloa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet. Vastavalt MaaPS § 49 lg 6 ja 7 saadab loa andja kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamuse saamiseks kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele ja maavarade komisjonile, kes teatavad oma arvamusest kirjalikult.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le ja KeÜS-le ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Riigilõiv 500 € on tasutud 13.02.2019 riigilõivuseaduse § 123 lg 1 kohaselt.

Vastavalt MaaPS § 50 lg 6 tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. Jäätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse jäätmeseaduse §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest.

Taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisel kaevandamisjätmeid ei teki. Taotleja on teadlik, et juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamisjäätmekava esitada.

Maakatastriseaduse § 18² lg 4 sätestab, et katastriüksusele, millele on välja antud maavara kaevandamise luba, määratakse kaevandamisloast tulenev mäetööstusmaa või turbatööstusmaa sihtotstarve. Maaregistri andmetel on katastriüksuste Türi metskond 8 (katastritunnus 93701:003:0580) ja Türi metskond 154 (katastritunnus 93701:003:0089) puhul tegemist 100% maatulundusmaaga.

2.2. Kaalutlused loa andmisel

Kaevandamisloa menetlusele kohaldatakse HMS avatud menetluse sätteid ja KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal selgitatakse välja, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust.

MaaPS § 55 lg 3 p 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteo eest kaevandamise või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning AS Tariston ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 02.04.2019).

MaaPS § 55 lg 2 p 10 alusel keeldutakse kaevandamisloa andmisest kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Riigi huvi esinemist või puudumist analüüsitakse vastavalt Keskkonnaministeeriumi kantsleri 13.06.2013 käskkirjaga nr 610 kinnitatud juhendile „Juhend riiklike huvide kaalumiseks ehitusmaavarade kaevandamis- ja uuringulubade taotluste menetlemisel lähtuvalt varustuskindluse tagatusest“ (edaspidi *juhend*).

Taotluse seletuskirjas kirjutatakse, et juhendi punkti 4.1.3.5 „kohaselt ei tule hinnata taotletava mäeeraldise teeninduspiirkonna varustuskindlust ehitusmaavarade tagatuse osas, kuna taotletava mäeeraldise korral on tegemist varasemalt kaevandatud, korrastamata ja mahajäetud karjääriga“. Juhendi kohaselt on siinjuures oluline, et taotletava tegevuse tulemusel ammendatakse mahajäetud karjääri jääkvaru ning taotletav mäeeraldis kattub mahajäetud karjääri piiridega või jääb karjääri piiridesse või ületab piire ulatuses, mis tagab maavara säästva kasutamise. Keskkonnaametil puuduvad andmed selle kohta, et taotletava karjääri mäeeraldis kattuks mahajäetud karjääri piiridega. Olemasolevate andmete põhjal kattuvad varasemad mäeeraldised taotletavaga vähesel määral ja vaid osaliselt.

Eelnevast tulenevalt on Keskkonnaamet analüüsinud, kas taotletava mäeeraldise teeninduspiirkonnas on tagatud samaväärse maavara varustuskindlus. Varustuskindlus näitab, kui kauaks võimaliku mäeeraldise teeninduspiirkonnas varem antud lubadega kaevandada antud maavaravaru jätkub, arvestades viimase 5 aasta keskmist kaevandamismahtu. Mäeeraldise optimaalseks teeninduspiirkonnaks loetakse 50 km raadiuses mäeeraldist ümbritsevat ala, sõltumata haldusjaotusest ja arvestades reaalseid veokauguseid ning veoteede tehnilist seisukorda. Lubadega kaevandamiseks antud varu peetakse piisavaks, kui varu jätkub vähemalt 10 aastaks. Kui analüüside tulemusel selgub, et varem kaevandamiseks antud mäeeraldiste piires kaevandatav jääkvaru rahuldab taotletava mäeeraldise teeninduspiirkonna vajadused kaevandamiseks taotletava maavara osas enam kui 10 aastaks, siis loetakse taotlus riigi huviga vastuolevaks.

Taotletava Aasuvälja liivakarjääri teeninduspiirkonda jääb kaevandamisloa taotluse menetlemise ajal 27 ehitusliiva ja täiteliiva varuga karjääri (neist 21 täiteliiva ja 19 ehitusliiva varuga). Nende karjäärade ehitusliiva ja täiteliiva kaevandatav jääkvaru seisuga 14.03.2019 on kokku ligikaudu 4987 tuh m³. Viimase 5 aasta keskmiste kaevandamismahtude põhjal kaevandatakse piirkonnas igal aastal ligikaudu 549 tuh m³ ehitusliiva ja täiteliiva. Seega on piirkonna varustuskindlus tagatud ligikaudu 9 aastaks.

Kuna varustuskindlus on tagatud vähem kui 10 aastaks siis ei ole kaevandamisloa andmine vastuolus riigi huviga.

2.3. Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnaamet jättis 19.06.2019 kirjaga nr 12-2/19/144-8 "Aasuvälja liivamaardla Aasuvälja liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise" algatamata keskkonnamõju hindamise kaevandamisloa taotluse menetluse käigus. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks on välja toodud maavara kaevandamise loa täiendavate tingimuste osas.

2.4. Täiendavate tingimuste seadmine

HMS § 3 lg 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja –vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lg 1). Kaalutusõigus tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lg 2). MaaPS §-le 56 lg 2 p 5 alusel märgitakse kaevandamisloa lahtrisse „Täiendavad tingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavaravarude ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ja kaevandamisjäätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks. Kaevandamisloaga reguleeritakse vaid mäeeraldises ja mäeeraldises teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Kaevandamisloale on eelhindangule ja käesolevale korraldusele tuginedes otstarbekas kanda järgnevad täiendavad tingimused:

1. Kaevandamisel tuleb kinni pidada Riigimetsa Majandamise Keskuse 04.12.2018 kooskõlastusest nr 3-1.1/3685, millega seatakse tingimused Saare tee (metsatee nr 9370203) kohta.
2. Loa omajal tuleb tiigikonnale sobiva elupaiga loomiseks enne karjääri korrastama asumist küsida liigiekspertidelt suunised ja kooskõlastus, mis edastatakse peale nende saamist loa andjale.

Kaevandamisloa omajale kehtivad kõik asjakohased õigusaktides (nt maapõueseadus, keskkonnaseadustiku üldosa seadus, keskkonnatasude seadus, atmosfääriõhu kaitse seadus, veeseadus, looduskaitse seadus jt) sätestatud nõuded. Sellest tulenevalt ei ole tarvidust kaevandamisloal täiendavate tingimuste osas dubleerida õigusaktidega juba reguleeritud.

III. OTSUSTUS

Arvestades eeltoodut ja võttes aluseks maapõueseaduse § 48, KeHJS § 3, § 6 lg 2 p 2 ja lg-d 2², 3 ja 3¹, § 9, § 11 lg-d 2 ja 4, § 12 lg 1¹ p 1, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224, "Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu¹", § 3 p 4, Keskkonnaameti peadirektori 15.08.2016 käskkirja nr 1-1/16/306 „Osakondade põhimääruse kinnitamine“ lisa 1 „Keskkonnoosakonna põhimääruse kinnitamine“ ning tuginedes MK 12.08.2019 istungi protokollilisele otsusele nr 19-101 ja AS Tariston taotlusele otsustan:

3.1. Anda AS-le Tariston Aasuvälja liivakarjääri mäeeraldises maavara kaevandamise luba nr Jarm-054 (lisatud) kehtivusajaga kuni 12.09.2034.

3.2. Täiendavateks tingimusteks seada järgnevad tingimused:

1. Kaevandamisel tuleb kinni pidada Riigimetsa Majandamise Keskuse 04.12.2018 kooskõlastusest nr 3-1.1/3685, millega seatakse tingimused Saare tee (metsatee nr 9370203) kohta.
2. Loa omajal tuleb tiigikonnale sobiva elupaiga loomiseks enne karjääri korrastama asumist

küsida liigiekspendilt suunised ja kooskõlastus, mis edastatakse peale nende saamist loa andjale.

3.3. Käesolev korraldus jõustub teatavakstegemisest.

Maavara kaevandamise luba Jarm-054 on kättesaadav Keskkonnaameti e-teenuste portaalis <https://eteenus.keskkonnaamet.ee>.

Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul loa teatavaks tegemisest, esitades vaide käesoleva haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo
keskkonnaosakond

Saata: AS Tariston (Caspar.Ruutel@tariston.ee), Türi Vallavalitsus (vallavalitsus@tyri.ee),
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (info@ttja.ee), Maa-amet
(reet.roosalu@maaamet.ee).

Viktoria Burtin
maapõuespetsialist
maapõuebüroo
keskkonnaosakond